Jákob

Původ materiálu

Anna Lavická

Pořadí v lekci

3

Kdo se dnes přidává k zástupu? JÁKOB

Téma: Neboj se, já jsem s tebou

Vyprávíme podle: Genesis 28,10-22; 32,23-32

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ

a) Pro všechny věkové skupiny, více pro ty, kteří již něco vědí

Co víte o Jákobovi? Jak se jmenovali jeho rodiče a bratr-dvojče? Víte, co znamená jeho jméno? Proč je Jákob na útěku? Co důležitého byste sdělili těm, kdo o něm neví nic nebo jen málo? (služba u strýce Lábana, dvě manželky Lea a Ráchel, 12 synů + 1 dcera, usmíření s bratrem, závěr života v Egyptě...) – Pochválit děti za to, že o Jákobovi něco vědí: To je prima, že o Jákobovi leccos už víte.Tak teď si poslechněte jeho příběh, jako by nám ho vyprávěl on sám – *tady navázat vyprávěním*.

b) Pro střední a starší školní věk, pro ty, kteří již něco vědí

Kdy se modlíte (hovoříte s Bohem)? – Když něco potřebujete, když se bojíte, když chcete Bohu poděkovat, když potřebujete nabrat sílu...? Kdy se v příběhu modlí (hovoří s Bohem) Jákob? – Můžete pak navázat tím, že celá Jákobova cesta je zarámována rozhovorem s Hospodinem: při odchodu v Bét-el, poté co procitl ze snu o žebříku spuštěném z nebe na zem (Gn 28,16n) i při návratu před setkáním s bratrem Ezauem, kterého se velmi obával (Gn 32,10-13). A nakonec po zápasu na břehu potoka Jabok, kdy vyjadřuje svou vděčnost, že ač zápasil s Bohem (viděl Boha tváří v tvář), byl mu zachován život.– Tak se spolu s Jákobem ohlédněme za jeho

životem: za tím, co pokazil, i za tím, co se mu podařilo, co ho neslo a povzbuzovalo na jeho životní cestě – *zde navázat vyprávěním*.

c) Pro všechny věkové skupiny, pro ty, kteří o příběhu mnoho nevědí.

Už jste někdy lezli po provazovém žebříku? Kde musí být ukotven: nahoře, nebo dole? V jakých situacích a k čemu se provazový žebřík používá? (v případech ohrožení, když někdo potřebuje zachránit; provazový žebřík se spouští např. z letadla, z lodi nebo do propasti…) – My zde máme jeden příběh o „záchranném žebříku“, který Hospodin spustil z nebe dolů Jákobovi, aby ho zachránil: nejen před hněvem bratra, ale především před pyšným spoléháním na sebe sama. To se totiž snadno stává, že člověk z frajeřiny, z pýchy nebo ze snahy „něco dokázat“ přecení své možnosti a pak potřebuje hodit shůry záchranný žebřík... A o tuhle svou životní zkušenost víry se s námi chce Jákob podělit – *tady navázat vyprávěním*.

2. EXEGETICKÉ POZNÁMKY

- **Jákobovy příběhy** jsou rozvětvené: okolnosti narození a epizoda s úskočnou výměnou prvorozenství za mísu čočky – Gn 25,24-34; lstivé dosažení otcova požehnání s pomocí matky Rebeky a rozhněvání bratra Ezaua – Gn 27; útěk a setkání s Bohem ve snu v Bét-el, služba u strýce Lábana, ženitba s Leou a Ráchel; „soutěž” jeho žen o Jákobovu přízeň a o počet potomků; odchod od Lábana s celou početnou rodinou a ještě početnějšími stády; Jákobův zápas s Bohem, smíření s Ezauem, problémy s dcerou Dínou, smrt Ráchel a usazení v zaslíbené zemi – Gn 28-35. Dále Jákobův příběh rámuje příběh Josefa (prvorozený syn Jákobovy manželky Ráchel) – Gn 42-50. (Cyklus končí Jákobovým požehnáním Gn 49 a smrtí.
- **příběh Ezaua a Jákoba**není jen tak nějaký příběh o dvou bratřích. Zde jsou popsány dva způsoby života. – Silný Ezau zobrazuje pohanský (to není hanlivé označení), přirozený způsob života: nic si zbytečně nekomplikuj, užij si dne, vždyť se ani nenaděješ, a už tu nejsi. Ezau nezná tajemství, jeho životní obzor – je malý, vidí jen to, co je zjevné, na co si může sáhnout. Své prvorozenství prošustruje za talíř polévky. Tradice, držet se kořenů víry – co s tím? Co že to má předávat dál?… Nezná jiný počátek než své narození a žádné jiné naplnění než dobře se najíst a užít si života, žádné jiné určení než smrt. – A mladší Jákob, jenž se bude později jmenovat Izrael, ten reprezentuje život Božího lidu, který se cítí povolán předat to, co ve svých světlých okamžicích pochopil o Bohu a lidech. Jákob žije z téhož požehnání, které přimělo Abrahama odejít ze zabydlenosti v Ur, s vědomím, že mezi nebem a zemí je víc, než by se mu kdy mohlo snít. Bude to však

klikatá a bolestná cesta, než pochopí a přijme, že mít požehnání znamená být požehnáním pro druhé a že Bůh často vidí a hodnotí jinak než lidé.

Ezau: Význam toho jména se vykládá dvojím způsobem: *Edom,* což znamená *ryšavý, červený*, nebo *Seír = chlupatý* (BS, Novotný).

Jákob: Hebrejský výraz „AKAB“ znamená „uhodit do paty“ nebo „podtrhnout nohu“ (Jan Heller;: *Znamení odkazující k nebi*); ČEP překládá „Úskočný“(Gn 32,29), také můžeme použít lidovější výraz „Podrazák“.

Jákobovy manželky nesou jména Božích stvoření, člověku velmi blízkých a potřebných: Lea – „kráva“; Ráchel – „ovce“ (BS, Novotný).

Izrael: můžeme přeložit jako „Bojuje Bůh“ nebo „Ať bojuje Bůh“. To je prosba, přání, nebo také vyznání: „Námi bojuje Bůh“. *(Jan Heller: Znamení odkazující k nebi)*. Z Jákobova-Izraelova příběhu vyvstává jako skutečně nosná linie zápasů víry – zápasů o věrnost Bohu a Božímu „programu“ (tj. jménu Izrael). Na této cestě se pak i ten Jákob stává požehnáním pro druhé.

- **dvě noční setkání s Bohem** lemují Jákobovu cestu. Jákob je při každém z nich v naprosto odlišné situaci. 1. Na útěku, sám, bez zázemí a bez Boha (aspoň o něm doposud nebyla řeč). Jeho modlitba je až odpovědí na Boží oslovení a ujištění „Já jsem s tebou“. 2. Při návratu se domů, má početnou rodinu a už počítá s Bohem. Oslovuje jej v modlitbě jako první, aby vyjádřil svůj strach ze setkání s Ezauem i naději na Boží věrnost. Hospodin je v obou situacích stále tentýž. Povzbuzuje Jákoba (pravda, při prvním setkání trochu jemněji než při druhém...) a ujišťuje jej svým požehnáním.

- **sen v Bét-el** otevírá žebřík, spojující zemi s nebem. Doposud probíhalo všechno v „pozemské režii“, teď se do příběhu vložilo „nebe“. Středem dění už není Jákob, ale Bůh (28,13). Bůh jeho otců, věrný ve svých zaslíbeních i Jákobovi (přesto, jak se Jákob až doposud choval). Jeho věrnost bude Jákoba provázet do neznámé a nezajištěné budoucnosti. Žebřík tehdy znali a užívali především provazový, nikoli dřevěný či štafle; proto je z nebe až na zem – viz motivace.

- **smíření** – to jsou plody Božího požehnání. Že nevyrostou bez pokory a oběti, o tom se má Jákob vždy znovu přesvědčit. – Jákob se rozhoduje poslat několik poslů napřed s poselstvím, ve kterém Ezaua nazývá pánem a sebe služebníkem. – Zdá se, jako by se naplnilo zaslíbení, které slyšela Rebeka: bezpočetný bude sloužit početem skromnějšímu.

Jákobova rodina se vskutku rozrostla do úctyhodných rozměrů. Jákob sám sebe považuje za toho, který má sloužit skrovnějšímu, proto se prostřednictvím svých poslů nechává Ezauovi představit jako "otrok, který prosí svého pána o přízeň". Jákob prosí o Ezauovu přízeň, protože ví, že některé rány se nedají zacelit časem a zapomenutím. Některé vyléčí pouze odpuštění a smíření. Jákob tedy před sebou posílá pokání.

- **Jákobova noční modlitba na břehu potoka Jabok** (32,10 n) – Muž, který byl po léta zvyklý vidět na prvním místě jen sebe, teď umí děkovat, naučil se tomu v "Boží škole". Vyznává zde svůj strach i své spolehnutí na Boží zaslíbení: *"Mám strach z Ezaua. Možná nás chce zabít. Neslíbil jsi, že mne přivedeš do této země i s mým potomstvem? Můžu ti ten slib připomenout?"* – Je asi běžná zkušenost, že se člověk začíná modlit, teprve když se ocitne v nebezpečí. Zde je to však něco víc než "střelná modlitbička". Tady hovoří jiný Jákob než ten podvodník a sobec z dřívějška. Toto je upřímná modlitba zoufalého muže, jenž vylévá své srdce v naprosté důvěře. Modlení je hovor s Bohem, ale bez upřímnosti z toho nikdy nic nebude. Jákob, ten co si dřív myslel, že si dokáže sám poradit, se zjevně naučil modlit. Ale také se naučil, že hned po modlení se musí tvrdě pracovat. Své odhodlání k oběti smíření s Ezauem vyjádří i tím, že pro Ezaua připravuje velkolepý dar.

- **„Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš."** – Tady nejde o žádnou Boží nemohoucnost. Jde spíš o zkoušku, zda Jákob vskutku obstojí až do konce. Jestli už ví, že požehnání se nedá získat úskokem, že to je Boží dar. Jákob už to ví. A proto říká: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš." O to přece stál celý život nejvíc.
- **Jákobův zápas** – si vlivem různých malířských zpodobnění představujeme jako boj rovnocenných partnerů. Z pozorného čtení textu spíše vyplývá, že dostával „tvrdou nakládačku" a přesto svého „soupeře" nepustil a zápas nevzdal.
- **nové jméno** – Jákob obstál v zápase s Bohem. Veřejně vyznal svou porušenost. Od tohoto zápasu, kdy všechno dal Bohu k dispozici, včetně své slabosti, se stal novým člověkem. – *„Tvé jméno už nebude Jákob (tj. Úskočný), ale Izrael, neboť jsi zápasil s Bohem i lidmi a obstál jsi."* To je rozhřešení, odpuštění hříchů. Nové jméno od „neznámého" soupeře snímá z Jákoba vinu minulosti a staví před něj nový program: „Izrael", tj. „Bojuje Bůh". Stačí, když ty máš toto jméno (a už se nemusíš ptát po mém); stačí, když se spolehneš, že já jsem s tebou. – Boží blízkost je dostačující. To je požehnání. To znamená hřát se ve světle Boží tváře. – Proto pojmenoval Jákob to místo Peníel, to je Tvář Boží.
- **poraněný kyčel** – to je vzpomínka na noční zápas. Trvalá památka. – To také známe. Když člověk projde v životě zápasem, kdy jde o mnoho, ba o všechno, neobejde se to bez šrámů. A jizvy zůstanou. I když se Jákob nadále jmenuje Izrael = Bojuje Bůh, neznamená to, že je bezhříšný. Ten pohmožděný kyčel mu má připomínat, že nelze uskakovat, jak se

mu to hodí. A také mu má připomínat sílu Boží, že „bojuje Bůh.“ – Ač zraněný, je Jákob Božím požehnaným.

3. FORMULACE TÉMATU: NEBOJ SE, JÁ JSEM S TEBOU

Toto ujištění má provázet lid Boží (Izrael i církev), kdekoli bude, kamkoli půjde, v kterékoli situaci se octne (když se daří i když se nedaří). Že tomu tak skutečně je, je ilustrováno také na Jákobových příbězích – od počátečního ujištění „Hle, já jsem s tebou…“ (Gn 28,15) až po dání nového jména „Izrael“ neboli „Zápasí Bůh“ (na tvé straně, po tvém boku; Gn 32,29).

4. ÚSKALÍ TEXTU

- **Jákobův útěk**, samotu a vykořeněnost neprezentovat tak, jako by to byl Boží trest za to, že podvedl otce i bratra. Útěk byl součástí plánu, který vymyslela matka Rebeka. Do dramatu režírovaného lidmi (v němž se s Bohem příliš nepočítá) vstupuje Hospodin až scénou s nebeským žebříkem – a to ne proto, aby Jákoba, který v životě dosud počítal hlavně sám se sebou, potrestal. Přichází (sestupuje) proto, aby Jákobovi podal pomocnou ruku a vytáhl jej z bryndy, kterou si sám nadrobil. Nebojte se dětem říci, že Jákob nebyl žádný „klaďas“ (není to westernový hrdina, který musí prchat před padouchem, jež mu usiluje o život), ale že se zachoval jako sobec a podvodník. Ale přesto – a to je důležité – s ním Pán Bůh počítá, ví o něm, přichází za ním. Důležité ovšem také je, že *„Jákob se probudil ze spánku a zvolal…“* (Gn 28,16) – došlo mu tedy, že on sám není pánem svého života, a začal s Bohem komunikovat. Tady začíná změna v Jákobově životě, která končí přijetím nového jména. *„Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh).“* (Gn 32,29)
- nebojte se dětem říci, že **žádná z lidských postav v tomto příběhu není kladný hrdina**: Ezau si chce stačit sám na život (pohrdá prvorozenstvím a tím i požehnáním – Boží pomocí a záštitou); Jákob si chce zajistit Boží přízeň také po svém (nedovedl svěřit cele svou cestu Hospodinu); máma Rebeka je netrpělivá, chce pomoct Bohu, aby už konečně posunul události správným směrem (a užívá lsti s omluvou, že účel světí prostředky); táta Izák si myslí, že s Božími dary (s požehnáním) si může dělat, co chce (a osobní zájmy jej zaslepí, takže nevidí Boží cestu). – To, co dělají, je sice úplně přirozené, ale Bůh je jiný. Vidí docela jinak. Totiž že poslední jsou první a největší že má být služebníkem všech… A k tomu také slouží, napomáhá požehnání. Není to protekce. Je to pověření. V síle Boží tu být pro druhé, být jim požehnáním. Že vůbec není lehké to pochopit a přijmout, také i o tom je Jákobův příběh.

- především mladším dětem těžko vysvětlíte, proč Jákob potkává **Boží zjevení ve snu**. Můžete si však pomoci přirovnáním: teprve když Jákob zavře oči, je mu dáno uzřít, jak na tom je.
- dětem by nemělo uniknout, že **požehnání** je i dnes významnou součástí života víry. Požehnání není rozžehnání se s někým ani rodinný liturgický úkon, bez něhož se neobejdeme. Požehnání slyšíme každou neděli v kostele. Není to blahopřání ani natankování benzínu na cestu. Požehnání nás ujišťuje, že žijeme v přítomnosti Boží a že Bůh nám jde v Kristu vstříc. Požehnání nás ujišťuje, že žijeme v silovém poli Boží působnosti, a proto jsme blízko Bohu a on nám.

5. OSNOVA VYPRÁVĚNÍ

K příběhu se lze dostat skrze všechna tři motivační uvedení; záleží na vypravěči a na skupině, kterou má před sebou. Komentář, jak jednotlivé motivace propojit s příběhem, je uveden výše.

I. Starý Jákob vypráví:

1. udělal jsem podraz a musel jsem utéct z domova
2. Hospodin mě viděl v mé bryndě a hodil mi záchranný žebřík z nebe
3. naučil mě počítat s ním ve svém životě a já jsem zakusil jeho požehnání (vlastní rodina, vlastní stáda)
4. pak mi Bůh Abrahamův, Izákův a můj Bůh připomněl, že se mám vrátit do země, odkud jsem odešel, a já jsem tak s celou rodinou učinil
5. ale s velkými obavami z rozhněvaného bratra Ezaua
6. i těch mne však Hospodin zbavil, posílil mne nočním zápasem a vyzbrojil novým jménem Izrael – Bojuje Bůh
7. teď už vím, že požehnání neznamená jen být ve všem první, mít rodinu a majetek, ale také přinášet smíření a pokoj mezi lidmi

II. Jákobova cesta

1. na své první cestě byl Jákob sám, protože si Boha dosud nevšímal
2. změna nastává, když uslyší Boží slovo a odpoví na ně modlitbou
3. na zpáteční cestě domů už není sám; má rodinu a ví o blízkosti svého Boha, ale ani tady se neobejde bez modlitby a zápasí o Boží požehnání
4. dostává nové jméno Izrael a v pokorné důvěře jde vstříc svému bratru Ezauovi
5. jeho poslední cesta vede do Egypta, kde jej čeká také jedno neobyčejné setkání

III. Starý Jákob vzpomíná

1. na podraz vůči Ezauovi a Izákovi

2. na svůj sen o žebříku z nebe
3. na svůj pobyt u Lábana, kde vyženil své dvě manželky Leu a Ráchel *(pro děti středního a mladšího věku lze vynechat)*
4. na svůj zápas s Bohem u potoka Jabok
5. na Hospodinovu věrnost, která jej provázela na všech cestách

6. A) K PRÁCI S PRACOVNÍMI LISTY

Co už o něm vím

Vepsat, případně namalovat, co děti z příběhu Jákoba zaujalo, na co si pamatují (že byl první – ne okamžikem narození, ale jako dědic abrahámovského poslání „být požehnáním“; že se o prvorozenství dral i podrazáckým způsobem, což vystihuje jeho jméno „Jákob“; sen o žebříku s anděly mění jeho životní nasměrování; rozsáhlá rodina: dvě ženy -12 synů + 1 dcera ; noční zápas s Božím poslem, nové jméno „Izrael“)

Co nám zpívá na naši cestu víry?

- během vyprávění nebo po něm můžete s dětmi vymyslet do písně sloku o Jákobovi: A zástup stále přichází a zas jde dál... a můžete ji napsat na pracovní list. (Nebo použít navrhovanou viz bod **7 Liturgický rámec**, Písně)

Kde se Jákobova písnička ozývá v bibli?

Tam, kde se říká „budu s tebou“ – nikdy tě neopustím (Mojžíš Ex 3,1-12; Jozue 1,1-9; Ježíš – vánoce: Mt 1,20-23) – Příběhy si mohou děti buď přečíst samostatně z bible, nebo si je navzájem převyprávět. Pak mohou společně hledat, co mají uvedené příklady společné, v čem se liší a přemýšlet o tom, jak souvisejí s tématem úlohy.

Moje okénko

- prázdný rámeček slouží buďto k vymalovávání po vyprávění; – nebo*se* pokuste s dětmi najít a nalepit vhodný obrázek k tématu.

Co mě v příběhu oslovilo? Za co bych chtěl prosit?

Větší děti mohou samy něco napsat. Krátkou prosbu mohou děti vytvořit jednotlivě anebo ve skupince. (Viz 9 Modlitba) Společně si pak můžete náměty přečíst a mluvit o nich a také se společně pomodlit.

6 B) K PRÁCI S POSTAVIČKAMI

Předkreslené postavičky jsou prototypy postav: radující se, spící, kráčející, strnulá, vládnoucí, v modlitbách. Vyberte– nejlépe po vyprávění i práci s pracovním listem – s dětmi jednu, která podle nich nejlépe charakterizuje Jákob; čím Jákob procházel, co prožíval. Obkreslete, vybarvěte a dokreslete výraz ve tváři, či všelijak jinak ozdobte, vystřihněte a zavěste do řady svědků za poslední postavu, v tomto případě Izáka.

6 C) TIP NA AKCI :„JÁKOBOVA CESTA“

Děti sedí v kruhu po šesti až osmi. Je-li jich více, vytvoříme víc kruhů. Každý kruh má jednu hrací kostku (jako na „Člověče nezlob se“) v kelímku na protřepání a podávají si ji dokola. Uprostřed kruhu stojí miska s bonbóny. Úkony jsou vykonávány podle toho, jaké číslo padne:

1. Jákob je na útěku, ale protože podvedl svého bratra i otce, nejde se mu lehko. Dvakrát neházíš.
2. Jákob uléhá ke spánku. Je osamělý a má strach. Jednou neházíš.
3. Jákob má sen o žebříku, z něhož k němu hovoří Bůh. – Vezmi si bonbón a rozhodni, komu jej věnuješ.
4. Jákob se po probuzení modlí k Bohu, vstává a putuje dál v důvěře, že Bůh je s ním. – Vezmi si bonbón.
5. Jákob se přesvědčuje,že je Bůh s ním a že mu žehná (nachází zázemí v Lábanově domě, daří se mu práce, má rodinu i stáda a před sebou cestu domů...). – Vezmi si bonbón.
6. Jákob nevzdává zápas, dostává nové jméno Izrael – a v jeho síle, ve spolehnutí, že Bůh bojuje s ním, na jeho straně, odchází, aby se usmířil s bratrem Ezauem. – Vezmi si bonbón.

Bude dobré, když hrající skupině bude „asistovat“ učitel/ka NŠ, který/která bude číst instrukce pokaždé, když padne číslo.– Je to vlastně způsob opakování probraného příběhu. Hraje se tak dlouho, dokud nedojdou bonbóny, ořechy nebo křížaly.

D) PODNĚTY K ROZHOVORU

- Proč lidé hledají útočiště v cizí zemi?
- Máme dnes hledat Boží vedení ve snech, nebo v příbězích Božích svědků?

- Znamená požehnání, že nám Pán Bůh zařizuje protekci, že budeme mít všeho dost, hodně kamarádů, hodně hraček, že budeme všude oblíbení...?
- Jakým výrazem byste se pokusili „přeložit“ slovo požehnání: ochrana – slavnostní pověření – výhra v loterii – obdarování bohatstvím – moc předivná – pochvala – pověření zvláštním posláním (úkolem) – obdaření dobrou povahou – nenadálá pomoc
- Co je opakem požehnání: nadávání – prokletí – nemoc – pomluva –neštěstí – špatná pověst – chudoba... ?
- Znáte písničku „Bojujte, bojujte dál“ – má něco společného s bojováním Božím? (Bojujte, však pomstu nechte Pánu aj.) ● Jaký je rozdíl mezi úplatkem a darem?
- Co je pro modlitbu důležitější: pevné přesvědčení, že Pán Bůh mně splní moje přání, nebo důvěra, že mě slyší (že je se mnou) a nejlépe ví, co je pro mne dobré?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: Žalm 139,1-3

„Hospodine, zkoumáš mě a znáš mě. Víš o mně, ať sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci dělat. Sleduješ mou stezku i místo, kde ležím, všechny moje cesty jsou ti známy.“

Písně:

Jákob bráchu podved – zpívej

- pak utíkal, nevěděl, kam jde

- přesto Bůh mu žehnal – zpívej

A zástup stále přichází a zas jde dál (Marie má dítě, S 181)

Kdo chce dál (S 146); Bojujte, bojujte dál (S 17); Dál přece nejdete sami (S 39); Dej odvahu včas slyšet (D 673); Už svítá jasný, bílý den (D 642, S 356); Někdo mě vede za ruku (EZ 176, BTS 22, S 210), Svaté Boží požehnání (EZ 486); Moc předivná (D 679, S 186), Vím, Pane, sám že nemám sílu (S 371)

Čtení: Gn 28,10-19

8. VYPRÁVĚNÍ

I. STARÝ JÁKOB VZPOMÍNÁ

Starý Jákob Izrael sedí ve voze, který se kodrcá prašnou pouštní cestou. Nejede sám. Jeho synové a jejich ženy jedou vpředu na velbloudech a na mezcích, stejně jako starší vnuci a služebnictvo. S Jákobem na voze jedou menší děti. A aby jim cesta lépe ubíhala, povídají si. „Dědečku, vyprávěj nám, jak to s tebou bylo, když jsi byl mladý," žadoní děti. „Ty jsi přece hodně cestoval..." – „Cestoval, ale nebylo to vždycky tak radostné jako dneska. Dnes už vím, že Hospodin, náš Bůh, je s námi na všech našich cestách, i když my to třeba ani nevnímáme, a že nám pomáhá, abychom to pochopili aby se nám pro to oči otevřely." A někdy nás musí i něčím postrčit – třeba žebříkem – jako se to stalo mně, abych si vůbec všiml, že nejsem sám, že Hospodin je se mnou a chce pomoci."

II. NA SVŮJ PODRAZ

„Já jsem totiž moc chápavý nebyl. Jako mladík jsem si myslel, že si musím všechno vydobýt a zajistit sám; vůbec jsem hodně spoléhal na sebe... S Bohem jsem spíš bojoval než počítal a trvalo mi, než mi došlo, že on bojuje se mnou a za mne, na mé straně. Mám rád své nové jméno „Izrael"; to staré jméno „Jákob" mně trochu bolestně připomíná, že jsem v životě dost chytračil – proti lidem i proti Bohu. Můj o půl minuty starší bratr Ezau by vám mohl vyprávět! Dnes by se tomu už možná zasmál, jak jsem z něj vymámil právo prvorozeného za mísu červené čočky, protože si myslel – a já mu to nevymlouval – že je to maso... Ale když jsem si pak k tehdy již slepému otci Izákovi šel pro požehnání, které patřilo prvorozenému, to se rozzuřil, jen co je pravda. Víte, vaše prababička Rebeka, budiž její jméno požehnáno, mně poradila, abych se převlékl do kozlích kožek, aby mě tatínek považoval za Ezaua, který byl odmalička chlupatý jako kozlík... Požehnání znamenalo, že jeho nositel je dědicem nejen majetku, ale především všech Božích zaslíbení. Toto požehnání kdysi přijal můj otec Izák od svého otce Abrahama a teď jsem je skutečně obdržel já... Ezau se cítil podvedený (na tu mísu s čočkou už zapomněl). Ale já dnes už také vím, že jsem si nepočínal zrovna férově... Ezau vykřikoval, že mě zabije. Nevím, zda by to skutečně udělal, ale vzhledem k tomu, co se vypráví o Kainovi a Ábelovi, což byli také bratři, jsem si nebyl moc jistý. A tak mě maminka, vaše prabába Rebeka, vypravila daleko od domova, ke svému bratru Lábanovi. Tam jsem se měl uklidit do bezpečí, dokud bráchu Ezaua nepřejde hněv. Myslel jsem si, že to bude na pár týdnů, a ono z toho bylo dvacet let...

III. NA SVŮJ SEN O ŽEBŘÍKU Z NEBE

Strýc Lában byl ke mně, alespoň z počátku, velice pohostinný a dokonce mi dal za ženy obě své dcery. No, je pravda, že já vlastně původně stál jen o jednu... Vaše babička Ráchel byla opravdu krasavice! Ale bez trpělivé Lei, vaší druhé babičky, bych zase neměl tolik synů a vás, svých milých vnoučat. Dvacet let jsem pobyl u strýce Lábana, ale po celou tu dobu se mi vracel ten zvláštní sen, co se mi zdál tu první noc, co jsem byl na útěku z domova.

„A co se ti, dědečku, vlastně zdálo?“ „Byl to sen o žebříku...“ „O žebříku? To je legrační! A ty jsi po něm někam lezl?“ „Ne, ne, to byl zvláštní žebřík. Spuštěný přímo z nebe dolů na zem, k tomu kameni, na kterém jsem právě nocoval a který mě tlačil stejně tak, jako smutek a samota a nejistota, co se mnou bude, kde najdu bezpečí a zázemí... Po tom žebříku, visícím z nebe dolů, sestupovali a vystupovali andělé. Úplně jsem cítil, když vystupují, jak s sebou nahoru odnášejí mou bídu, stud, vinu, chyby, smutek nad tím, co se seběhlo, i můj strach z toho, co má přijít. A když sestupovali, cítil jsem, jak mně dolů přinášejí Boží útěchu. A tam nahoře, na tom „záchranném žebříku“ stál Bůh a mluvil. Slyšel jsem jeho slovo, Boží hlas. – „A co ti Bůh říkal?“– „ Řekl: Já jsem Bůh, Hospodin. Bůh Abrahamův, Izákův a taky tvůj Bůh, Jákobe! Budu ti věrný, jako jsem byl tvému otci i tvému dědovi. Nikdy tě neopustím a zemi, na které ležíš, dám tobě a tvým potomkům. Stále budu s tebou, pamatuj na to Jákobe, a neboj se!“ Pak jsem se probudil. A bylo mně, jako když člověk po dlouhé době ve tmě vyjde na světlo. Konečně se mi rozjasnilo: Hospodin je se mnou – a já jsem to, až do té chvíle nevěděl, byl jsem k tomu jako slepý... To Boží ujištění, že bude se mnou, kamkoli půjdu, a že mě navrátí do této země, mě postavilo na nohy a já se vydal na dalekou cestu ke strýci Lábanovi. Ale ještě předtím jsem Bohu poděkoval. Cítil jsem: tady na tomto místě je moje doma – totiž u Boha, v jeho blízkosti. A tak jsem to místo pojmenoval Bét-el, Boží dům.“

IV. NA SVŮJ POBYT U LÁBANA

„Dvacet let jsem v Chárán, u Lábana, pobyl. Už jsem vám to říkal?“ „Říkal, dědečku, říkal... Ale cos tam celou tu dobu dělal?“ „Nu: oženil jsem se tam, pásl jsem stáda, nejprve Lábanovy, pak i svoje, staral jsem se, abych uživil rozrůstající se rodinu – a Bůh mi opravdu žehnal. Na co jsem sáhl, to se mi dařilo...

Ale pak se mi opět připomněl ten sen a já jsem najednou věděl: nazrál čas návratu domů, do země Abrahamovy a Izákovy, do země Hospodinem zaslíbené. Manželky rády souhlasily. Jednoho dne (právě, když Lában nebyl doma) jsme sbalili stáda a děti a služebnictvo a vyrazili jsme. Měli jsme obavu, že nás Lában nepustí, že nás bude přemlouvat, abychom zůstali. A to

jsme nechtěli. On se pak za námi vypravil, dohnal nás a dělal trochu dusno, ale všechno jsme si vyjasnili a rozešli jsme se v pokoji.

V. NA SVŮJ ZÁPAS S BOHEM U POTOKA JABOK

Já jsem se připravoval na těžké setkání se svým bratrem Ezauem. Rodinu jsem utábořil v bezpečí a po služebnících jsem poslal svému bratru velkolepé dary, mnoho dobytka, abych ho obměkčil, abych připravil cestu našemu smíření. A pak jsem sám čekal na břehu potoka Jabok na úsvit, na nový den, na šanci začít znovu v té zemi, odkud jsem vyšel... Tu po mně někdo skočil a povalil mne na zem. Že by si tu na mě ve tmě počíhal bratr Ezau? Nebo někdo z minula, s kým jsem měl nevyřízené účty? Neznámý tvrdě bojoval, ale já jsem ho nepustil. Když viděl, že nevyvázne, poranil mi nohu v kyčli a prosil, ať ho pustím. – Už mi skoro docházely síly, ale řekl jsem: Nepustím, dokud mi nepožehnáš. Pochopil jsem, že to se mnou bojoval Bůh.A tu ke mně Bůh opět promluvil: Dobře jsi bojoval. Pamatuješ, co jsem ti řekl při našem prvním setkání, tam při tom žebříku? Že budu s tebou, že tě nikdy neopustím. Na památku toho dnešního zápasu si odneseš nové jméno. Nebudeš už úskočný Jákob, který si všechno musí vydobýt sám. Ode dneška se budeš jmenovat Izrael. Aby to tobě – i tvým potomkům – navždy připomínalo, že Bůh bojuje s tebou, na tvé straně, prostě, že Bůh je s vámi.

VI. NA HOSPODINOVU VĚRNOST, KTERÁ JEJ PROVÁZELA NA VŠECH CESTÁCH

S tímto Božím požehnáním jsem zase vstal a vykročil dál; s bolavou nohou, ale s novým jménem, s novým ujištěním, že Bůh při mně stojí, že o něho se mohu vždycky, ve všech zápasech opřít. To se pak člověk nemusí bát, ani když trochu kulhá... Ani já už jsem se nebál a s pokojem v srdci, za ranního úsvitu, jsem kráčel usmířit se s bratrem.

Starý Jákob Izrael se odmlčel a ohlídl se po zapadajícím slunci... „Víte co, děti moje, já si teď na chvíli zdřímnu před tím slavným setkáním. Třeba se mi o tom bude něco hezkého zdát...“ „Dědečku, kdy už tam budeme?“ – „Ráno, až vyjde slunce, se setkáme s tím, kdo na nás už dlouho čeká. Ale to už je další příběh...“

9. MODLITBA

Pane, děkujeme za Jákobův příběh. Mohli jsme na něm uvidět, že aby byl člověk Bohem milován, nepotřebuje k tomu žádné zásluhy ani žádné kličky, že nám úplně stačí tvou lásku a milost přijmout a z ní žít. Děkujeme, že jsme to směli poznat. Amen

Přiložený soubor

praclist-3.pdf (216.19 KB)

Odkaz na pracovní list

13 Jákob usiluje získat požehnání

14 Jákob na útěku

15 Jákobův návrat

13 Jákob usiluje o požehnání - st

14 Jákob na útěku - st

15 Jákobův návrat - st

03 Jákob a Ezau

04 Jákob na útěku

3/1 Posvěť se jméno tvé - Jákobův zápas u potoka Jabok

Cílová skupina

Univerzální

Katechetické cykly

Zástup stále přichází...

Biblický odkaz (kat)

Genesis 28,10–22

Genesis 32,23–32